

כך תרומת מעשר ניטלת באומד ובמחשבה -

Similarly *Trumas Ma'aser* is taken by estimation and thought

Overview

The תורה writes¹ regarding תרומת מעשר that וְנִחְשַׁב לְכֶם תְּרוּמַתְכֶם כַּדָּגָן מִן הַגֶּרֶן וְכַמְלֵאָה מִן הַתְּרוּמָה. The word תְּרוּמַתְכֶם is written in the plural. אבא אלעזר בן גמלא derives from this that the תורה is discussing two types of תרומה (regular תרומה גדולה and תרומת מעשר), and since the תורה compares them, we say that just as תר"ג is ניטלת באומד ובמחשבה, so too תר"מ is ניטלת באומד ובמחשבה. It would seem that we compare תר"מ to תר"ג for two rulings ניטלת באומד וניטלת במחשבה.

פירש בקונטרס² דלענין אומד הוא דיליף אבל מחשבה בתרומה נפקא מונחשב³ - תר"ג תר"מ from תר"ג תר"מ, **explained that it is only regarding אומד that we derive תר"מ from תר"ג, however the rule of מחשבה we derive both תר"ג and תר"מ from 'ונחשב'.**

רש"י offers a differing view than תוספות:

אי נמי מחשבה נמי יליף אף על גב דכתב ביה -

Or you may also say that we also derive מחשבה by תר"מ from תר"ג, for even though מחשבה is written (explicitly) by תר"מ⁴, nevertheless we derive it from תר"ג -

משום דכתיב ביה כדגן מן הגורן דהיינו תרומה גדולה ראשית דגן שישראל מפריש מגורנו -
Because the פסוק is referencing what the פסוק states later מן הגורן (like the grain from the silo), which means תר"ג; for תר"ג is the first grain which the ישראל separates from his silo -

דקרא גופיה מקיש ליה לתרומה גדולה לענין מחשבה⁵ -

So the פסוק itself compares תר"מ to תר"ג regarding מחשבה.

תוספות continues:

ונראה דלא פליגי רבנן עליה דאבא אלעזר בן גמלא אלא לענין מאומד -

And it seems to תוספות that the רבנן only argue with אב"ג regarding מאומד that the רבנן require measurement (not אומד) -

¹ במדבר (קרח) יח, כו.

² בד"ה ובמחשבה.

³ The word וְנִחְשַׁב (which indicates that it is ניטלת במחשבה) is written by תר"מ (see 'Overview'). Therefore we need not derive it from the comparison of תרומתכֶם. However that תר"מ can be ניטלת באומד; this we need to derive from תר"ג (see אומד ד"ה), for אומד is not written by תר"מ.

⁴ See footnote # 3.

⁵ The תורה is telling us the reason תר"מ is ניטלת במחשבה is because תר"מ is like תר"ג (which is מן הגורן) so just as תר"ג is ניטלת במחשבה, so too תר"מ is ניטלת במחשבה. See 'Thinking it over'.

אבל במחשבה לא פליגי דהא קרא כתיב -

However regarding מחשבה they do not argue for the פסוק states 'ונחשב', so all agree that תר"מ is also במחשבה.

ובריש האיש מקדש (קדושין דף מא,ב) נמי פריך מה לתרומה⁶ שכן ניטלת במחשבה -

And also in the beginning of פרק האיש מקדש the גמרא asks; 'do you know why one can make a שליח by תרומה because it is ניטלת במחשבה -

משמע דלכולי עלמא פריך והיינו תרומת מעשר דכתיב בה⁷ אתם גם אתם -

It seems that the גמרא is asking this question according to everyone (even the רבנן), and this is regarding תר"מ where אתם גם אתם is written. Therefore תוספות concludes that even the רבנן maintain that תר"מ is ניטלת במחשבה.

⁸מחשבה by רבנן regarding the view of רש"י argues with תוספות

ודלא כפירוש הקונטרס דפירש בכורות⁹ (נט,א) -

And this is not like פרש"י who explained in בכורות -

דמשום מחשבה¹⁰ מוקי רבי יוסי ברבי יהודה כאבא אלעזר בן גמלא -

That the reason the גמרא establishes like ריב"י is because of מחשבה -

ואין פשט הסוגיא מתיישבת כפירוש דמה לנו להזכיר מחשבה¹¹ בדברי רבי יוסי ברבי יהודה:

However the simple understanding of that גמרא is not in accordance with פרש"י, for why should we mention מחשבה in the statement of ריב"י?!

Summary

According to רש"י we derive מחשבה by תר"מ directly from ונחשב and the רבנן disagree with תר"מ regarding מחשבה (אומד), while תוס' maintains we can derive שליח by תר"מ for תר"מ and the רבנן agree with תר"מ regarding מחשבה.

Thinking it over

Is there any difference between תר"מ by מחשבה that פרש"י is derived directly from

⁶ See footnote # 7.

⁷ In כה כה (after the פסוק cited in footnote # 1) regarding תר"מ, the תורה writes, **אתם תרומת יהנה**, מפירש תרומה זהה. We derive from אתם גם אתם to include a שליח that he too can be תרומה.

⁸ According to תוספות the רבנן agree with תר"מ regarding תר"מ is ניטלת במחשבה, however רש"י maintains that the רבנן argue with תר"מ both by אומד and by מחשבה.

⁹ See תוס' רש"י [whether] # 105 (as to where [whether] תר"מ says this).

¹⁰ See previous כשם תוס' ד"ה תוס' TIE footnote # 16-19. רש"י answers תוספות question there that the רבנן do not permit מעשר without saying that it is מעשר, it will not be valid according to the רבנן, but only according to תר"מ who maintains that it is ניטלת במחשבה.

¹¹ Why should we even assume that he was מפירש בדיבור seemingly the understanding is that he was מפירש במחשבה.

תר"ג from תר"מ by מחשבה¹² who derives תוספות, and 'ונחשב'

---

¹² See footnote # 5.